

با حضور گسترده جمع کثیری از فرهنگ دوستان آذربایجانی و همزمان با تهران:

مراسم روز جهانی زبان مادری در تبریز برگزار شد

تبریز- علی عباسی: روز شنبه ۲۱ فوریه برابر با ۲ اسفند به مناسبت روز جهانی زبان مادری مراسمی در تالار دکتر مبین تبریز برگزار شد. در این مراسم بیش از پانصد نفر شرکت کننده حضور داشت.

مراسم قرار بود ساعت چهار عصر برگزار شود ولی به علل نامعلوم با نیم ساعت تاخیر برگزار شد. لازم به ذکر است مجوز این مراسم در آخرین لحظات داده شد.

استقبال از مراسم به حدی بود که تمامی صندلی های سالن مملو از جمعیت بود علاوه بر آن تعداد زیادی صندلی نیز در راهروهای تالار قرار داده شده بود ولی به دلیل حضور گسترده مردم بسیاری از شرکت کنندگان سرپا به سخنرانی ها گوش دادند.

۱۳۲۵ ده باشمیزا گلن دیل بلاسی

مهندس علیرضا صرافى به عنوان یکی از بانیان این جلسه در ابتدای کنگره ضمن خوشامد گویی به حاضرین گفت :

وی گفت : زبان مادری مانند مادر برای ما مقدس است و باید برای حفظ آن تلاش نماییم .
مهندس صرافى با اشاره به فجایعی که در سال ۱۳۲۵ در آذربایجان اتفاق افتاد ادامه داد: در این سال ۲۵ الی ۳۵ هزار نفر در آذربایجان به دست جلادان پهلوی شهید شدند . یعنی در طول ۵۷ سال از آن روز به ازای هر رو زیک شهید در راه زبان مادری خود داریم .

وی گفت: در راه زبان مادری بسیاری از فرزندان آذربایجان از وطن خود رانده شدند و آواره سایر شهرها شدند . آذربایجانی در قبال زبان مادری خود هزینه زیادی پرداخت کرده است . هزینه های مادی و معنوی .

مهندس صرافى ادامه داد: هیچ ملتی در دنیا وجود ندارد که زبان مادری خود را دست نداشته باشد و اگر چنین ملتی وجود داشته باشد آن ملت فردا دیگر وجود نخواهد داشت و در بین سایر ملتها ذوب شده و از میان خواهد رفت.

وی با اشاره به علت نامگذاری این روز به نام زبان مادری ادامه داد: زمانی که بنگلادش هنوز جزئی از پاکستان بود مردم انجا مجبور بودند به جای زبان خودشان از زبان اردو استفاده کنند. مردم بنگلادش به این خاطر کشته های فراوانی دادند . در سالهای ۱۹۵۱ و ۱۹۵۲ خیلی ها در این راه شهید شدن دیکی از آنها شهید "دیوش" بود. بعد از استقلال بنگلادش نماینده آن کشور در یونسکو پیشنهاد کرد روز ۲۱ فوریه یعنی روز ترور دیوش توسط پلیس پاکستان به عنوان روز جهانی زبان مادری نامگذاری شود و به دنبال آن این روز به عنوان روز جهانی زبان مادری نامگذاری شده است.

مهندس صرافى گفت : امسال پنجمین سالگرد نامگذاری این روز به نام زبان مادری است و آذربایجانیها به عنوان اولین کسانی هستند که این روز را در ایران گرامه داشته اند.

بیز اوشاقلاریمیزین طبیعی حاقلارین آلمالییق و آلاجاییق

استاد بهزاد بهزادی لغت شناس و مدیر مجله آذری سخنران بعدی مراسم بود. وی با تبریک این روز به تمامی مردم و با اشاره به اینکه مجله آذری در تبریز با استقبال بسیار خوبی مواجه شده است افزود: امروز چشم همه فعالین آذربایجانی به تبریز دوخته شده است. وی ادامه داد: در زبان مادری ما چه قدرتی وجود دارد که کودک چهار پنج ساله همه کلمات و قواعد آن را یاد می گیرد و با این حال بسیاری از زبانشناسان از تحلیل این زبان عاجزند؟

کودکان به قوانین زبان آشنا نیستند ولی زبان مادری را طوری درست تکلم می کنند که زبان شناسان قوانین و قواعد یک زبان را از میان سخنان آنان استخراج می کنند. این معجزه زبان مادری است.

استاد بهزادی در بخش دیگری از سخنانش گفت: رژیم پهلوی می خواست یک زبان واحد را به کودکان بیاموزد و از آموزش زبان مادری آنها جلوگیری می کرد که ضررهای آن معلوم است.

وی ادامه داد: در قانون اساسی جمهوری اسلامی حق طبیعی و بشری آموزش به زبان مادری به رسمیت شناخته شده است ولی تاکنون به صورت کامل اجرا نشده است.

وی در پایان گفت: ما مجبور هستیم حق طبیعی کودکانمان را که آموزش زبان مادری است به دست آوریم و این کار را خواهیم کرد.

دکتر حسینقلی سلیمی با ارسال شعری با این مراسم روز جهانی زبان مادر را گرمی داشت. شعر ارسالی دکتر سلیمی توسط مهندس کیوانچهر از فعالین سیاسی شهر تبریز قرائت شد.

بازیق آنا دیلی

سخنران بعدی این مراسم دکتر جمال آیریملو عضو هیئت نویسندگان نوید آذربایجان بود. وی با قرائت مقاله ای با عنوان زبان مادری مظلوم از ظلم های رفته به زبان مادری سخن گفت.

دکتر آیریملو گفت: تحصیل به زبان دیگر سهمگین ترین سلاح در مقابله با زبان مادری است.

وی ادامه داد: ما با علم به اینکه از ریشه دارترین ملتها هستیم باید در معالجه زبان مادریمان بیش از پیش سعی و تلاش نماییم.

عضو شورای نویسندگان نوید آذربایجان افزود: با اینکه بعد از جمهوری اسلامی آزادی های نسبی نسبت به آموزش زبان مادری وجود دارد، ولی روش و شیوه زمان شاه در آموزش و پرورش هنوز هم ادامه دارد و ما هنوز هم نمی توانیم زبان مادریمان را در مدارس بیاموزیم.

مهمان ارومیه ای همایش گفت: بر اساس یافته های علمی تاثیر زبان مادری و آموزش صحیح آن در تکامل شخصیت انکار ناپذیر است.

وی در پایان گفت: کودکان بی گناه و معصوم ما ندانسته در مقابل جنایتی که نسبت به آنها انجام می گیرد قرار دارند. آموزش یک زبان دیگر به جای زبان مادری کودک را از هویت واقعی خود دور می کند.

لاچین اوشاقلاری پارلادی

در ادامه مراسم گروه لاچین به اجرای برنامه پرداختند. کودکان این گروه با خواندن اشعاری راجع به زبان مادری و آذربایجان حاضران را به وجد آوردند.

شعر خوانی اعضای گروه لاچین مورد تشویق حاضرین قرار گرفت.

هانسی زمان آزادلیق سسی گلیب ، بیزیم دیلیمیز دیر چلبیدیر

دکتر رحیم رئیس نیا در این مراسم گفت: همانند انسانها زبانها نیز زیر فشار و ستم قرار دارند. هر زمانی که صدای آزادی به گوش رسیده است زبان مادری ما شروع به شکفتن کرده است. در زمان مشروطه زبان ما در مدارس، و روزنامه‌ها تظاهر داشت ولی در زمان رضاخان زبانها را از حلقوم آزادی خواهان بیرون می‌آوردند. بعد از فرار دیکتاتور و در فضای آزادی آن سالها زبان ما فرصت پیدا کرد تا خودی نشان دهد. روزنامه‌های دو زبانه و یا به زبان آذربایجانی منتشر شدند و زبان ترکی آذربایجانی به عنوان زبان رسمی در مدارس آموزش داده شد که این امر باعث رشد و شکوفایی این زبان شد و ما شاهد اثرات آن در سالهای بعد بودیم. نویسنده کتاب آذربایجان در سیر تاریخ ایران ادامه داد: زبانها نه در برابر هم بلکه برادر و خواهر هم هستند. سیاسی اقتدارلار بعضا باشقا دیللری سیخیشدیریرلار و حتی او دیل محو اولونجا بو ایشه داوام ائدیرلر. محقق و نویسنده آذربایجانی در پایان گفت: حیدر بابا شهریار را از روستای خشکتاب بیرون آورد و به جهانیان معرفی کرد.

هر ائلین بیر دیلی وار

در ادامه آقای کوثری یکی از شاعران حاضر در این مراسم شعری با عنوان هر ائلین بیر دیلی وار را قرائت کرد.

اوز آنا دیلیمیزده دانیشیب یازماغیمیز گر کلی دیر

خاتم فریده اصغر نیا سخنران بعدی این جلسه بود وی با اعلام اینکه خواندن، نوشتن و حرف زدن به زبان مادری برای ما ضروری است ادامه داد:

با توجه به اینکه در گذشته نه چندان دور شاعران و نویسندگان زن در آذربایجان زیاد بودند و لی متاسفانه امروز این افراد به تعداد انگشتان دست هم نمی‌رسند.

شاعره آذربایجانی ادامه داد: اموختن زبان مادری برای ما واجب است و آموزش آن به دیگران نیز وظیفه ما نسبت به زبانمان است.

یحیی شیدا خادم ادبیات آذربایجان

استاد یحیی شیدا از خادمان ادبیات آذربایجان نیز در این مراسم حضور داشت وی با قرائت شعری در مورد مادر و زبان مادری این رو زرا به همه مردم تبریک گفت. استاد یحیی شیدا نزدیک به ۶۰ سال است که می‌نویسد.

دیلمیزه عاید عمل ده هنج بیر ایش گورمه میشیک

عیسی نظری عضو شورای نویسندگان نوید آذربایجان و حقوقدان در این کنگره گفت: تاکنون در رابطه با زبان مادریمان در عمل هیچ کاری نکرده ایم.

مسئله امروز ما فقط آگاه کردن ملت نیست. مدارس، تلویزیون، و روزنامه‌ها به نوعی مانع از آن شدند که ما زبان مادریمان را فراگیریم. ما باید مسئله آموزش زبان مادری را به مسئله اصلی میان خود و حاکمیت تبدیل کنیم. این کار ما مخالف قانون اساسی و قوانین بین‌المللی نیست. و قانون اساسی کشورمان هم این مسئله را تأیید کرده است.

خواستن این حق شرط اصلی یک گفتگوست. ما باید قبل از پرداختن به مسائل سیاسی مسئله آموزش زبان مادریمان را حل کنیم که با انجام این کار دینمان را نسبت به زبان مادری، ملت و آینده ادا کرده ایم.

عیسی نظری با اشاره به روز جهانی زبان مادری گفت: روز ۲۱ فئوریه میتواند شروعی بر حل مسئله زبان مادری در ایران باشد.

وی ادامه داد: اگر این مسئله در سطح بین‌المللی مطرح شود و دنیا بداند که زبان یک ملت از بین برده می‌شود در مقابل این ساکت نخواهد ماند.

وی با انتقاد از نامه چند نفرشونیست به هیئت دولت مبنی بر عدم تطبیق محتوای کتابهای درسی با فرهنگ منطقه ای گفت: اگر چهار نفر شونیست می‌توانند این مسئله را به دولت بقبولانند که کاری را نکنند یا نکنند میلیونها انسان هم می‌توانند دولت را وادار به انجام خواسته هایشان کنند.

وی در پایان گفت: زبان نشان دهنده هستی و هویت یک ملت است و اگر یک ملت زبان نداشته باشد نخواهد توانست هویت خود را نشان دهد.

عیسی نظری پیشنهاد داد در هر یک از شهرهای آذربایجان جمع‌هایی تشکیل شده و راجع به زبان مادری بحث کنند. وی خاطر نشان کرد در مسئله زبان ما با هیچ کس معامله‌ای نداریم. ما باید به دولت بگوییم این مسئله را هر چه زودتر حل کند. در غیر این صورت ما از تمام تشکلهای جهانی خواهیم خواست که ما را در گرفتن حقمان یاری دهند و یقین آنها نیز اجابت می‌کنند.

تورکجه میز ۷۰۰ ایل اونجه رسمی دیل اولوب

دکتر حسین فیض‌الهی وحید در این کنگره با ارائه مقاله در رابطه با زبان ترکی این روز را به مردم آذربایجان تبریک گفت. وی با اشاره به تاریخ رسمی شدن زبان ترکی در آذربایجان گفت: سلسله قارامانلار اولین سلسله‌ای بودند که زبان ترکی را در آذربایجان به عنوان زبان رسمی استفاده کردند "بو گوندن سونرا در گاهدا بار گاهدا تورکجه یازیلیب اوخونمالیدیر."

وی تاریخ این واقعه را ۱۴ ماه مئی سال ۱۲۷۷ میلادی مطابق با ۲۴ اردیبهشت دانست.

در ادامه مراسم بیانیه‌نشریه آراز به مناسبت این روز قرائت شد

لازم به یادآوری است در این کنگره هوشنگ جعفری از زنجان، خانم اپیک از تبریز و یالقیز با قرائت اشعاری این روز را گرامی داشتند.

همزمان با این مراسم مراسمی مشابهی نیز در تهران برگزار شد. حضور جوانان در این مراسم بسیار پررنگ بود.

در پایان گنکره قطعنامه شرکت کنندگان در اولین کنگره روز جهانی زبان مادری توسط آقای حسن اومید اوغلو قرائت شد.

لازم به یادآوری است مهندس سیدزاده، مهندس جعفر کیوانچر و مهندس صرافی بانیان برپایی این مراسم در تبریز بودند

خانواده خبرنگار قهرمان تبریزی انصافعلی هدایت در این مراسم شرکت کرده بودند.

علی عباسی روزنامه نگار در تبریز

Ali abbasi qazetaci tabrizde

Aliersoy2003@yahoo.com

XX

گجیل

<http://gajil.20m.com>